

‘Ik heb blauw bloed’

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE NO CANDY

Twee jaar na haar inmiddels befaamde etherdiscipline-monoloog in *Wie is de Mol?* keert politiewoordvoerster Ellie Lust (51) terug op de buis met een eigen tv-programma. In *Ellie op Patrouille* verruilt ze de vertrouwde straten van Amsterdam voor achtereenvolgens Colombia, Kenia, Israël, Dubai, Albanië en San Francisco om daar met het korps mee te lopen. ‘Ik heb nooit de trekker over hoeven halen.’

Eindelijk een eigen programma, dat moet een droom zijn?

'Jazeker, maar ik maak het echt als politievrouw, niet als journalist of presentator. Ik draai daadwerkelijk mee met mijn collega's in verschillende korpsen in het buitenland, zoals bijvoorbeeld in Nairobi, Kenia. Met mijn witte kop en korte blonde haar tussen als die gitzwarte agenten was ik direct een vreemde eend in de bijt. Ik mocht echter zonder problemen volledig met het team meedraaien en kreeg van alles te zien. De corruptie die daar ook is binnen de politie dan weer niet, maar waar ik wel zicht op kreeg zijn de omstandigheden waaronder zij hun werk moeten doen en met welke middelen. In vergelijking met ons hebben ze niet veel. Verdachten worden er bijvoorbeeld niet in de computer ingeboekt, maar in een reusachtig groot boek en met de hand opgeschreven. Wel universeel is de passie waarvoor mensen voor het politievak kiezen, want voor het geld hoeft je het ook daar niet te doen.'

'Je hebt pas hulp nodig als je voor de dertigste keer een lijk ziet. Dat is het moment waarop je vaatje volloopt'

Ben je ook in situaties terechtgekomen die, naar Hollandse maatstaven, onveilig te noemen waren?

'In Albanië zochten we op quads de grens met Kosovo op, omdat we een melding kregen van twee mannen die er illegaal de grens probeerden over te steken. Met daarbij de notitie: ze zijn vuurwapengevaarlijk en er zou ook al zijn geschoten. Ik zat achterop die quad en dacht alleen maar: mijn hemel, ik heb helemaal geen kogelwerend vest aan. Albanië stikt ook niet van het geld dus die hadden ze daar niet voor mij ter beschikking. Maar ach, politievrouw genoeg, ik stap natuurlijk niet af. Dus met alleen een helm op mijn hoofd, want dan had ik tenminste nog iets van bescherming. Dat was overigens wel meteen de laatste keer dat ik dat risico heb genomen. We nemen nu zelf vesten mee en leggen die verantwoordelijkheid niet meer bij de collega's in het buitenland. Zeker niet als ik ook nog eens met cameraman Joep Venmans en geluidsman Maarten Tielemans op pad ben, die weliswaar ervaren zijn in reisprogramma's, maar nog nooit met de politie mee zijn geweest. Politiewerk is nooit ongevaarlijk en het zit altijd in het onverwachte. Toch heb ik het bij die grensactie gedaan. Puur omdat ik blauw bloed heb. Niet van de adellijke kant maar omdat het politiewerk zo onder mijn huid zit. Dan ga ik toch zeker niet zeggen: jongens, ik stap af, succes ermee. Ik ga mee want we moeten die kerels hebben.'

In het Colombiaanse Bogota heb je een inval gedaan in een drugspand.

'Die actie was anderhalf jaar lang voorbereid voordat hij werd uitgevoerd. Ik zou met de helikopter meegaan, maar 's ochtends kregen we ineens een telefoontje dat de actie die dag plaats zou vinden. Maar heel weinig mensen wisten er vanaf want je wilt natuurlijk voorkomen dat mensen in hun enthousiasme hun mond voorbij praten en daarmee de actie om zeep helpen. We zagen dit dus totaal niet aankomen. In totaal werden er 350 agenten ingezet om in een hermetisch afgesloten wijk in diverse panden zogenoemde instappen te doen. Ik mocht met de commandant mee maar moest, omdat ik geen wapen bij me droeg, in de tweede linie blijven. Het arrestatieteam bonkte de deur open en stormde naar binnen, waarna wij volgden. Ik zeg met mijn grote mond altijd dat ik alles wel gezien heb wat de grote stad te bieden heeft, maar dat is wel mijn grote stad. Bogota is een mengelmoes van 9,7 miljoen mensen. Wat ik in die drugspanden aantrof is echt ongelooflijk. Nog nooit eerder heb ik men-

sen in zo'n deplorabele toestand aangetroffen. Sommigen zonder ledematen, zonder tanden, scheve ogen en helemaal wauw van de dope.'

Welk team heb je in San Francisco bijgestaan?

'De eenheid die daklozen van straat probeert te krijgen, de homeless unit. Die daklozen zitten met duizenden verspreid over de stad met tenten, doeken en allerlei andere rommel waarvan je denkt: wat moet je ermee? Maar dat is hun huis, hun leven. Op straat ben ik in gesprek gegaan met een vrouw die we helaas toch moesten wegsturen. Ze raakte helemaal in paniek en het is dan beter zo'n vrouw eerst even te laten uitrazen en kalmeren, voordat je tot actie overgaat. Iemand is niet altijd voor rede vatbaar.'

Heb je weleens een schot op iemand moeten lossen?

'Nee, nog nooit. Ik heb weleens, zoals dat formeel heet, mijn vuurwapen ter hand moeten nemen voor een man die met een bijl op me afkwam, maar ik heb nooit de trekker over hoeven halen. Behalve op de schietbaan dan, maar dat is wat anders. Ik ben er dankbaar voor dat het nog nooit zover heeft hoeven komen. Je wilt echt niet in een situatie belanden waarin je die beslissing wel moet nemen. Dat je noodweer moet gebruiken en dus een leven zou moeten nemen om jezelf, een collega of een burger te redden. Echt verschrikkelijk. Wij hebben als politie het geweldsmonopolie en het is goed dat dergelijke incidenten nadien uitgebreid getoetst worden, maar vergeet niet de doodsangst die een agent moet hebben gevoeld. Je hebt in sommige gevallen dan wel in de loop van een vuurwapen gekeken en gedacht: dit is het dan, dit is mijn laatste moment. Er zijn gevallen bekend van agenten die om die reden gestopt zijn of zich hebben laten overplaatsen van de straat naar kantoor.'

Je hebt meer dan eens een plaats delict bezocht. Heb je er zelf nooit genoeg van?

'Doodgeschoten en doodgestoken personen of mensen die al weken in hun appartement liggen. Kinderen, baby's, mensen die voor de trein zijn gesprongen en ook mensen die een natuurlijke dood zijn gestorven. Ik heb inderdaad heel veel overleden mensen gezien in verschillende hoedanigheden. Of ik daar de eerste paar keren hulp bij gehad heb? Nee, je hebt pas hulp nodig als je het voor de dertigste keer ziet. Dat is het moment waarop je vaatje volloopt. Ik heb twintig jaar op straat gewerkt voordat ik woordvoerder werd en net voor die overgang werden mijn

collega Ton en ik op de kruising van de Amstelveenseweg en Koninginneweg door een buschauffeur geattendeerd op een ernstig ongeluk dat zojuist had plaatsgevonden. Het ging om een man die met zijn fiets onder een rechts afslaande kiepauto terecht was gekomen en door alle acht wielen was gepakt. Toen ik dat zag dacht ik: en nu is het genoeg. Als je een jonge twintiger bent zit er veel meer flexibiliteit in je kop, maar naarmate je ouder wordt en het zich maar op blijft stapelen, komt er een keer een moment dat het genoeg is. Daarom is posttraumatische stresstoornis echt een ding onder collega's die altijd maar door zijn gegaan onder ernstige omstandigheden. We treden professioneel op, maar je kunt het nooit meer niet gezien hebben. Dat maakt het heftig.'

In 2013 werden de twee voormalige volleybalvrienden Ingrid Visser en Lode-wijk Severein vermoord. Bij zulk nieuws ben je als agent toch ook gewoon een mens van vlees en bloed?

'Ik had piketdienst toen ik gebeld werd door een collega van de landelijke eenheid, afdeling vermiste personen. Hij wist dat ik een volleybalverleden had en dus stelde hij me op de hoogte van hun vermissing in Spanje. Ik heb ongelooflijk meegeleefd en was er kapot van toen het afschuwelijke tweede bericht binnenkwam; hun lichamen waren in stukken teruggevonden in een citroenboomgaard. Wat moeten ze die laatste momenten bang zijn geweest. Zulke lieve mensen die nog een lang leven voor de boeg hadden.'

Hoe ga je om met slechtnieuwsgesprekken?

'Dat is een van de zwaarste dingen in het politiewerk. Je weet dat op het moment dat nabestaanden de voordeur opendoen, je hun hele wereld overhoop gooit. Je wilt het niet, maar iemand moet het uiteindelijk toch vertellen. Gelukkig kun je, juist omdat je ter plaatse bent geweest, ook vragen beantwoorden en dat >

NIEUWE REVU ONTMOET ELLIE LUST

Waar? Restaurant Umami By Han in Amsterdam. Ons oorspronkelijke afspreekadres, Café Oslo, brandde enkele dagen daarvoor af.

Wanneer? Maandag 29 januari.

Verder nog wat? Umami bleek nog enkele uren dicht, maar wilde voor ons wel wat eerder open als we hun naam zouden noemen. Bij dezen.

‘Laat mensen zijn wie ze zijn, dat is goed zo. Blijf er vanaf, want anders kom je mij en mijn collega’s echt tegen. Dat pikken we gewoon niet. Klaar, afgelopen’

is ook waardevol. En soms zelf een beetje meehuiln is ook niet erg. Zelf is mij dat ook wel eens overkomen bij een kindje dat onder een trein was gekomen. Je bouwt op die manier een band met de familie in kwestie op.’

Is dat niet gevaarlijk?

‘Die hechte band is tijdelijk, de afstand komt

daarna vanzelf weer terug. We worden geen vrienden van elkaar, maar je staat de mensen wel bij in de eerste uren en dagen waarin de schok het grootst is. Daarna het ongeloof, wanneer ouders naar de kamer van hun kind lopen en zich afvragen: maar al zijn spulletjes staan er toch nog? En hij zou toch morgen naar zijn voetbaltraining gaan en zaterdag naar de verjaardag van oma? Vervolgens komt er boosheid dat het gebeurd is en tot slot berusting. Ze noemen het niet voor niets een rouwproces waarin je kleine stapjes vooruit maakt en er soms weer een aantal terugvalt. Een emotionele rollercoaster tot en met, waarna je uiteindelijk toch weer professioneel uit elkaar gaat.’

Je moeder kon niet geloven dat je net zoveel van een vrouw zou kunnen houden als zij van jouw vader.

‘En toch waren ze de grootste mogelijke steun voor me toen ik als jong meisje terugkeerde uit Amerika nadat mijn relatie met Diane daar overging. Ik ging daarheen omdat mijn zusje er woonde en toen leerde ik Diane kennen, maar ik vertelde mijn moeder pas dat er ooit meer tussen ons was toen het uitging. Ik had er zoveel verdriet van, dus wilde ik wel bij mijn moeder schuilen. Mijn moeder begon op hetzelfde moment als ik met me mee te huilen omdat ze zag hoe oprecht mijn verdriet was. Die schok heeft ze nooit zo uitgesproken, maar was er wel degelijk. Ze sprak er niet over met haar vriendinnen op de zwemclub, bij de platelandsvrouwen of bij de muziekvereniging van mijn vader. Ze was er niet open over en dat zegt ook al genoeg. Op het moment dat je in de beginfase van je eigen coming-out zit, is dat ook heel lastig. Ik ben daarom nu ook wel zacht met ouders want hen mag je ook hun coming-out-tijd geven. Het is toch anders dan ze hadden gedacht. Mijn moeder heeft mij en mijn tweelingzus Marja nooit afgewezen als kinderen. Maar ze wist wel, omdat ze al wat langer rondliep, dat de wereld wel iets vindt van de LHBT-gemeenschap. Zeker toen. Als zorgzame en liefdevolle moeder zag zij natuurlijk niet uit naar een toekomst waarin we ons hele leven geconfronteerd zouden worden met afwijzing, vooroordelen en misschien zelfs wel met geweld. Dat wil je niet voor je kinderen. Ik heb daar zelf gelukkig nooit last van gehad. Het was echt een andere tijd. Ik had me toen overigens niet kunnen bedenken dat ik jaren later zo’n boegbeeld mocht worden voor een team als Roze in Blauw, dat LHBTI binnen en buiten de politie vertegenwoordigt. Net als dat ik me ook nooit had kunnen bedenken dat ik een vast

gezicht van *Opsporing Verzocht* zou worden. Dat is zo mooi van het leven. Je kunt alles bedenken, maar het loopt altijd anders.’

Op de politieschool heb je je geaardheid geheim gehouden. Anno 2018 spreken mensen zich sneller uit.

‘Hoe fijn is het dat niet alleen ik, maar ook mijn collega’s dat pad voor hen geëffend hebben? Als wij destijds niet onze kop boven het maaiveld hadden uitgestoken en onze kwetsbaarheid hadden laten zien, dan was het nu nog steeds lastig geweest. Nu krijgen alle nieuwe politiemensen in de klas les van Roze in Blauw, zodat iedereen vanaf het begin weet dat we er zijn en wat we in de operatie voor elkaar kunnen betekenen. Want we zijn geen theedrinkend, feestend clubje politiemensen maar we dragen echt bij op operationeel niveau. Omdat het toch een kwetsbaar onderwerp blijft, vertellen collega’s voor de klas ook iets over hun eigen coming-out en dat heeft inmiddels ook al tot coming-outs geleid. Er zijn collega’s die wachten op deze les om dat te doen. Dat is mooi hè, hebben we toch maar bereikt.’

Kom je nog weleens jongeren tegen die niet beseffen wat er aan alle vrijheden die ze genieten vooraf is gegaan?

‘De club na mij bestaat uit jonge mensen die zich dat inderdaad niet altijd realiseren. Als ik dan weer kijk naar de mensen die voor mij zijn geboren, dan zijn er ook vrouwen die voor mij het pad geëffend hebben voor mij als politie-vrouw. De eerste vrouw in het korps moest klaar-over zijn, pas later kregen vrouwen dezelfde taken en bevoegdheden en gingen ze hetzelfde werk doen als mannen, totdat ze trouwden want dan moesten ze weer uit dienst. Nu mogen ze na de zwangerschapsverlof gewoon weer terugkeren op het bureau. Dus die hele emancipatie voor vrouwen is voor mij weer geregeld in de generatie die voor mij kwam. Ik vind het belangrijk om daar stil bij te staan. Uiteindelijk zijn alle struiken op de weg weggekapt en kan de nieuwe generatie gewoon doorlopen, maar als je het verleden vergeet dan kunnen die struiken na verloop van tijd zomaar weer teruggroeien. Daarom moet je alert blijven op alle ontwikkelingen die er zijn. Houd het pad netjes. Stappen terug moeten zetten op een pad dat al begaanbaar is gemaakt, is doodzonde. En accepteer elkaar zoals je bent. Man, vrouw, transgender, het maakt niet uit. Mijn onverdraagzaamheid zit ’m in het gegeven dat we altijd maar iets moeten vinden van elkaar. Hou daar in godsnaam eens mee op. Waarom

moet jij nou iets vinden van een ander mens? En sterker nog: omdat jij iets vindt, neem je vanuit een gek soort prioriteit de ruimte om dat andere mens maar uit te gaan schelden – of nog erger: om iemand in elkaar te slaan omdat iemand anders is dan jij? Wie ben jij dan, dat je denkt dat dat oké is? Laat mensen zijn wie ze zijn, dat is goed zo. Blijf er vanaf, want anders kom je mij en mijn collega’s echt tegen. Dat pikken we gewoon niet. Klaar, afgelopen.’

En toch, heel veel anti-homogewelds-zaken worden niet bij jullie gemeld.

‘Dat is niet altijd zozeer vanuit wantrouwen richting de politie, maar ook vaak schaamte van bijvoorbeeld mannen die een seksdate hebben gehad die vervolgens uit de hand loopt. Ze worden soms gedrogeerd en beroofd achtergelaten. Ook hebben we weleens een man, vastgebonden aan zijn eigen verwarming, in huis aangetroffen. Hij kon nog net de politie bellen en schaamde zich dood toen we hem kwamen bevrijden. Maar ze bellen dan wel met Roze in Blauw.’

Merk je geweld in je vriendenkring?

‘Niet echt, maar dat komt, denk ik, omdat ik in een vriendenkring zit die zich niet heel erg in het uitgaansleven begeeft en niet per se zo opvallend lesbisch is. Daar heeft het wel mee te maken. Met name vrouwelijke mannen hebben het niet makkelijk. Toch roep ik ze wel op om vooral zichtbaar te blijven. En dat al die Amsterdammers die horen of zien wat er gebeurt om dat slachtoffer heen gaan staan en schouder aan schouder zeggen: dit doen wij niet in onze stad. Eberhard van der Laan heeft opgeroepen om vooral de lieve stad te blijven die we zijn. Dus op het moment dat jij afwijkend onwenselijk gedrag vertoont, hoor je er gewoon niet bij. Simpel.’ ✖